

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 72/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 12. októbra 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť H. O., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 2, čl. 3, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie a práv podľa čl. 1 a čl. 13 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Bratislave IV – Karlova Ves a Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo H. O. podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Bratislave IV – Karlova Ves a Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV p o r u š e n é b o l o .

2. Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV **p r i k a z u j e** vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV konať.

3. H. O. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré sú mu **p o v i n n é** zaplatiť Obvodné oddelenie Policajného zboru v Bratislave IV – Karlova Ves v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún) a Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Obvodné oddelenie Policajného zboru v Bratislave IV – Karlova Ves **j e p o v i n n é** nahradiť trovy právneho zastúpenia H. O. v sume 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet advokáta JUDr. M. M. B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia H. O. v sume 17 602 Sk (slovom sedemnást' tisícšesťstodva slovenských korún) na účet advokáta JUDr. S. J., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Sťažnosti H. O. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 30. marca 2004 č. k. I. ÚS 72/04-26 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť H. O., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., v časti namietajúcej porušenie jeho práv podľa čl.

2, čl. 3, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ďalej len „dohovor o odstránení rasovej diskriminácie“) a práv podľa čl. 1 a čl. 13 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „dohovor proti mučeniu“) postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Bratislave IV – Karlova Ves (ďalej len „obvodné oddelenie“) a Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV (ďalej len „úrad justičnej polície“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV. V časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 dohovoru obvodným oddelením a úradom justičnej polície, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Sťažnosť sťažovateľa bola doručená ústavnému súdu 27. októbra 2003.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie je predmetom konania sťažovateľom namietané porušenie práva na život podľa čl. 2 dohovoru, práva na ochranu pred mučením a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na zabezpečenie užívania práv a slobôd priznaných dohovorom bez diskriminácie založenej na dôvode iného postavenia podľa čl. 14 dohovoru, práva na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a práva na ochranu pred mučením podľa čl. 1 a čl. 13 dohovoru proti mučeniu.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 9. augusta 2002 Dr. C. I. ako právny zástupca sťažovateľa oznámil na obvodnom oddelení, že 7. júla 2002 bol sťažovateľ fyzicky napadnutý dvoma osobami, ktoré ho počas prechádzky napadli od chrbta silným kopnutím do chrbta, zrazili ho na zem a následne ho kopali do chrbta, hlavy, brucha. Počas útoku mu nadávali „špinavý čierny Cigán“, a vyhrážali sa mu že „skape“. Aj napriek prosbám sťažovateľa, aby prestali, pretože bol práve prepustený z nemocnice, páchatelia v útoku pokračovali a začali ho kopat' ešte intenzívnejšie a agresívnejšie.

Následkom trestného činu u neho vznikli poruchy pohyblivosti horných a dolných končatín, zhoršená artikulácia, zhoršenie zraku, poruchy rovnováhy a nestabilná chôdza. Tieto zranenia si vyžiadali 7-týždňovú hospitalizáciu na neurologickej klinike.

Podľa tvrdenia sťažovateľa aj napriek tomu, že trestné oznámenie bolo na obvodnom oddelení vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ťažkého ublíženia na zdraví v zmysle § 222 ods. 2 Trestného poriadku podané 9. augusta 2002 a poškodený uviedol meno jedného z útočníkov, ako aj to, že existujú očití svedkovia, ktorí sú ochotní svedčiť, vo veci sa nekonalo. Následne 8. novembra 2002 podal právny zástupca sťažovateľa Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podnet na preskúmanie priesťahov v konaní.

Obvodné oddelenie na základe prešetrenia podnetu generálnou prokuratúrou vydalo 13. februára 2003 uznesenie o začatí trestného stíhania pre trestný čin výtržníctva formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 202 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s trestným činom násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v súbehu s trestným činom hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 198 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. V odôvodnení uznesenia obvodné oddelenie uviedlo, že trestne zodpovedné osoby spôsobili sťažovateľovi ľahké zranenia s dobou liečenia do 7 dní.

V ďalšom priebehu konania obvodné oddelenie 11. marca 2003 vykonalo výsluch sťažovateľa, na ktorom bol tento vypočutý o okolnostiach predmetných trestných činov. Dňa 10. mája 2003 obvodné oddelenie upovedomilo sťažovateľa o odstúpení spisového materiálu v danej veci úradu justičnej polície. V máji 2003 Dr. C. I. ako právny zástupca sťažovateľa oznámil Prezídium Policajného zboru v Bratislave, že v predmetnom konaní sú priesťahy, a poukázal na nesprávnu právnu kvalifikáciu uvedeného trestného činu. Podľa tvrdení sťažovateľa sa touto sťažnosťou zaoberala komisia na riešenie rasovo motivovanej trestnej činnosti a generálna prokuratúra. Sťažovateľ však neuvádza výsledky šetrenia týchto orgánov.

Na verejnom zasadnutí senátu ústavného súdu 16. augusta 2005 právny zástupca sťažovateľa uviedol, že pokiaľ ide o čl. 3 a čl. 13 dohovoru, je podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosťou signatárskych krajín, aby prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že jednotlivci podliehajúci ich jurisdikcii nebudú podrobovaní mučeniu alebo neľudskému zaobchádzaniu nielen zo strany orgánov verejnej moci, ale ani zo strany súkromných osôb. Povinnosťou štátnych orgánov preto nie je len pasívne rešpektovať všetky povinnosti vyplývajúce z medzinárodných dokumentov, ale prijať aktívne opatrenia smerujúce k tomu, aby nedošlo k porušeniu práv občanov postupom štátnych orgánov, ako aj súkromných osôb. Jedným z takýchto pozitívnych záväzkov je aj dôkladné a efektívne vyšetrenie trestnej činnosti vedúce k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb a účinný prístup poškodeného k tomuto vyšetreniu. Aj v iných prípadoch Európsky súd pre ľudské práva uvádza, že štát je povinný zabezpečiť oficiálne a účinné vyšetrenie prípadu, ktoré identifikuje zodpovedné osoby a vyvodí voči nim príslušnú zodpovednosť najmä trestnoprávneho charakteru.

Právny zástupca sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ bol násilne zbitý pri rasovo motivovanom útoku a utrpel závažné zranenia. Zranenia, ktoré mu páchatelia spôsobili, mali za následok 8-týždňovú hospitalizáciu na neurologickom a ortopedickom oddelení, čím možno konanie páchatel'ov spĺňa znaky mučenia, ponižujúceho a neľudského zaobchádzania podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukázal aj na iné rozhodnutie tohto súdu, kde sa konštatuje, že pre obeť môžu byť ponižujúce ako činy spáchané v súkromí, tak aj činy spáchané pred inými osobami. Pri stupni intenzity útoku na sťažovateľa je potrebné posúdiť nielen fyzické, ale aj psychické utrpenie, ktoré mu bolo spôsobené. Vyšetrovanie týchto prípadov musí byť dôkladné, verejné, nezávislé a nestranné. Postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorým boli porušené práva sťažovateľa, dlhú dobu nevedol k postaveniu páchatel'ov závažného rasovo motivovaného trestného činu pred súd. Z predložených dôkazov je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní zanedbali povinnosť uskutočniť rýchle, nestranné a efektívne vyšetrovanie.

Toto potvrdila aj generálna prokuratúra, keď vyhovela podnetu sťažovateľa na doplnenie dokazovania.

Napriek tomu, že sťažovateľ už pri podaní trestného oznámenia 8. augusta 2002 presne identifikoval dvoch útočníkov (uviedol ich mená a bydlisko), policajné orgány nekonali a nezabezpečili ich rýchle stíhanie, hoci sa útočníci pohybovali v blízkosti trvalého bydliska sťažovateľa.

Prvý výsluch poškodeného sa uskutočnil až po 8 mesiacoch od spáchania trestného činu, čo sťažovateľ chápe ako odopretie účinného prostriedku na úradné vyšetrenie.

Porušenie práva na život podľa čl. 2 dohovoru v spojení s porušením práva na účinný prostriedok nápravy vidí sťažovateľ v tom, že policajné orgány nepostupovali dôkladne a účinne pri vyšetrowaní prípadu rasovo motivovaného ublíženia na zdraví. Podľa jeho názoru majú orgány štátu povinnosť na základe princípu oficiality konať z vlastného podnetu od okamihu, keď boli o tom upovedomené.

Porušenie práva na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 2 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že štátne orgány pri odhaľovaní trestných činov a ich páchatel'ov konajú nedostatočne. Sťažovateľ vidí diskrimináciu nielen v zdĺhavosti konania, ale najmä v samom prístupe vyšetrujúcich orgánov, ktoré sa vôbec nezaoberali sťažovateľovými vyjadreniami a návrhmi na doplnenie dokazovania a bezdôvodne odkladali jeho výsluch, ktorý bez akýchkoľvek pochybností bolo nevyhnutné vykonať pri začatí vyšetrowania.

Slovenská republika je všeobecne kritizovaná za pretrvávajúce rasovo motivované násilie a ak sa nechce vystavovať sťažnostiam na Európskom súde pre ľudské práva, mali by orgány činné v trestnom konaní k prípadom násilia, pri ktorých je podozrenie z rasovej motivácie, pristupovať s plnou dôkladnosťou, riadne a nestranne tieto okolnosti preverovať.

Sťažovateľ vzhľadom na nedôkladné a neúčinné vyšetrowanie nadobudol presvedčenie, že štátne orgány sú zmierené s rasovo motivovaným útokom voči jeho osobe.

Štátne orgány svojím postupom, resp. nečinnosťou tolerovali a konkludentne podporili rasový útok na sťažovateľa, čo je v rozpore s čl. 14 v spojení s čl. 3 a čl. 13 dohovoru. Útočníci pred tým, ako napadli sťažovateľa, a aj počas fyzického napadnutia použili rasistické nadávky. Z uvedeného je teda zrejmá rasová pohnútko, ktorou bola v danom prípade nenávisť voči rómskej národnosti.

Sťažovateľ tvrdí, že dôvodom ponížujúceho zaobchádzania počas útoku a následnej sekundárnej viktimizácie počas neadekvátneho vyšetrovania a absencie účinného prostriedku nápravy bola jeho rómska národnosť, a preto boli porušené jeho práva zaručené čl. 14 v spojení s čl. 3 a čl. 13 dohovoru.

Na otázku člena senátu, z akých skutkových okolností sťažovateľ vyvodzuje, že postup polície, ktorý jej vyčíta (pomalý a nenáležitý), nejakým spôsobom súvisel s národnosťou sťažovateľa, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že táto otázka je veľmi ťažká. Páchatelia rasovo motivovaných trestných činov sa len vo výnimočných prípadoch priznajú k tomu, že útok je rasovo motivovaný. Ak ide o postup orgánov činných v trestnom konaní, rýchlosť konania v iných veciach a postup v danej veci sa vymyká bežnej štatistike pri iných vyšetrovacích úkonoch. Neštandardný prístup vyplýva aj z okolností prípadu, keď samotný sťažovateľ bol vypočutý len 11. marca 2003 a potom už s ním neboli robené žiadne úkony. Neštandardnosť postupu tiež vyplýva z toho, že až po 20 mesiacoch od doby, keď bol spáchaný trestný čin, boli vznesené obvinenia páchatelovi, pričom sťažovateľ už pri podaní oznámenia o trestnom čine uviedol konkrétne osoby a miesto ich pobytu. Z toho možno vyvodíť, že orgány štátu postupovali neštandardne. Bolo známe, že páchatelia sa dopúšťajú ďalších rasovo motivovaných trestných činov, no napriek tomu nikto neuvažoval o väzbe, aj keď ide o mladistvých, na ktorých sa vzťahujú osobitné predpisy. Sťažovateľ nemá priamy dôkaz o tom, že orgány činné v trestnom konaní tak postupovali z dôvodu rasovej motivácie, čo je problematické priamo dokázať a možno to usúdiť len z okolností prípadu.

Na ďalšiu otázku člena senátu, aby bližšie objasnil, na čom zakladá aplikovateľnosť čl. 2 dohovoru, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že on nastúpil do konania neskôr a bol

viazaný rozsahom, v akom ústavný súd prijal vec na ďalšie konanie. Je si vedomý slabosti argumentácie, no napriek tomu sa pripája k pôvodnej argumentácii uvedenej v sťažnosti.

Na záver verejného ústneho pojednávania právny zástupca sťažovateľa navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že práva sťažovateľa zaručené v čl. 2, čl. 3, čl. 13 a v čl. 14 dohovoru, čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a v čl. 13 dohovoru proti mučeniu postupom obvodného oddelenia v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP 342/KV-2002-IV porušené boli, prikázal úradu justičnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV konať a zakázal mu pokračovať v porušovaní základných práv. Ďalej žiadal, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 300 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy za porušenie jeho práv. Táto čiastka pozostáva zo sumy 100 000 Sk za ujmu spôsobenú neodôvodnenými priet'ahmi v konaní a nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, ktorá je vynásobená koeficientom x 3 pri spôsobení ťažkej ujmy na zdraví sťažovateľa obzvlášť brutálnym spôsobom, pri spôsobení obzvlášť závažných fyzických zranení a psychických následkov, necitlivým postupom orgánov činných v trestnom konaní pri porušovaní základných práv a slobôd, najmä práva na konanie bez zbytočných priet'ahov. Tiež žiadal o priznanie trov konania podľa vyčíslenia, ktoré predložil písomne ústavnému súdu.

Na základe výzvy ústavného súdu podľa § 25 ods. 6 zákona o ústavnom súde sa k sťažnosti vyjadrili oba subjekty označené ako porušovatelia práv sťažovateľa.

Podaním doručeným ústavnému súdu 11. marca 2004 sa k sťažnosti vyjadrilo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava IV – Oddelenie skráteneho vyšetrovania Karlova Ves. Vo vyjadrení sa uvádza, že vzhľadom na to, že spisový materiál sa nachádza na úrade justičnej polície, nie je možné poskytnúť bližšie informácie k uvedenému prípadu. Spisový materiál bol 10. mája 2003 z dôvodu vecnej príslušnosti postúpený Okresnému úradu justičnej polície Bratislava IV, pretože ako páchatel' uvedeného skutku bola zistená osoba mladistvá. Z uvedeného dôvodu nebolo možné vykonať analýzu spisového materiálu a podať bližšie vyjadrenie k sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Z protokolu trestných spisov vyplýva, že spisový materiál sťažovateľa bol zaevidovaný 15. augusta 2002 pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV na základe jeho oznámenia a zároveň bol pridelený na preverovanie nstržm. J. Po zavedení inštitútu skráteného vyšetrovania bol v rámci reorganizácie práce spisový materiál 28. októbra 2002 pridelený pprap. U., ktorý 13. februára 2003 po doplnení spisového materiálu začal trestné stíhanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. Koncom mesiaca február 2003 ppráp. U. odišiel na rodičovskú dovolenku a spis bol 10. marca 2003 pridelený nstržm. J. za účelom jeho ukončenia. Tento podal žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru, preto bol spisový materiál 24. apríla 2003 pridelený ppor. B., ktorý ho 10. mája 2003 z dôvodu vecnej príslušnosti odstúpil vtedajšiemu Okresnému úradu justičnej polície Bratislava IV z dôvodu, že podozrivá osoba bola mladistvý páchatel'.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava IV – Oddelenie skráteného vyšetrovania Karlova Ves sa 17. júna 2004 vyjadrilo, že súhlasí s upustením od ústneho prejednaní veci.

Dňa 21. júla 2004 sa k sťažnosti vyjadril úrad justičnej polície, ktorý uviedol, že vedie prípravné trestné konanie vo veci poškodeného sťažovateľa, ktoré je vedené proti obvinenému mal. K. Č. a spol. pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcom podľa § 196 ods. 2 Trestného zákona a trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchatel'stva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. K spôsobu a dĺžke šetrenia od doby podania trestného oznámenia do predloženia veci na vyšetrovanie uviedol, že vo veci konali policajné orgány obvodných oddelení, ktoré v tom čase nespadať pod úrad justičnej polície, ako je tomu teraz po vytvorení novej štruktúry Policajného zboru, a preto môže len konštatovať, že policajný orgán v počiatkoch šetrenia vo veci nedostatočne preveril, o aké zranenia a akej závažnosti išlo a súčasne i mieru spoločenskej nebezpečnosti činu. Situácia v danom prípade bola zhoršená tým, že vo vykonávaní šetrenia sa vystriedalo viacero policajných orgánov, či už z dôvodu odchodu do civilu, čerpania dovolenky alebo z dôvodu, že mali menej skúseností s vyšetrovaním. Nezľahčujúc danú situáciu, ktorú sťažovateľ opisuje vo vzťahu k svojej osobe ako rasovo motivované konanie páchatel'ov, pričom vyslovuje nespokojnosť

s právnou kvalifikáciou, ako aj s dĺžkou vyšetrovania, podotkol, že po tom, ako vo veci začal konať v roku 2003 vyšetrovateľ v tom čase Okresného úradu justičnej polície v Bratislave IV, trestné stíhanie bolo spojené a rozšírené na viacero skutkov s viacerými poškodenými a viacerými mladistvými páchatel'ami.

K sťažovateľovej námietke kvalifikácie skutku uviedol, že vyšetrovateľ je procesne samostatný a predmetný skutok kvalifikoval podľa toho, aké dôkazy mal v čase vydania meritórneho rozhodnutia – uznesenia o stíhaní obvinených. Zo strany nadriadených vyšetrovateľov je možné vysloviť len odporúčanie úpravy alebo zmeny právnej kvalifikácie daného skutku, pričom prokurátor príslušnej prokuratúry, ktorý vykonáva dozor nad zákonnosťou vykonávaného vyšetrovania, má právo dať pokyn na zmenu právnej kvalifikácie alebo jej úpravu.

V konečnom dôsledku po ukončení vyšetrovania a zadovážení všetkých dostupných dôkazov v danom prípade môže dôjsť v závere k prekvalifikovaniu skutku.

K identifikácii trestne zodpovedných osôb za čin spáchaný na škodu sťažovateľa vyšetrovateľ stíha dve osoby, a to mal. K. Č. a M. K.

Na zhodnotenie rozsahu zranení a dĺžky liečenia zranení, ktoré mali súvisieť s útokom na osobu sťažovateľa, bol vypracovaný znalecký posudok z odboru zdravotníctva – odvetvia chirurgie, ktorý sa nachádza v spise.

Poukázal na závery znaleckého posudku, podľa ktorého nie všetka fyzická a psychická ujma, ktorú poškodený prezentoval, je v príčinnej súvislosti s útokom na jeho osobu.

Čo sa týka dĺžky dosiaľ trvajúceho vyšetrovania v prípravnom trestnom konaní, k tej uvádza, že táto je zapríčinená vyšetrovaním tohto prípadu v spojení s inými prípadmi pod jedným číslom vyšetrovacieho spisu, ako aj nadmernou zaťaženosťou vyšetrovateľov vo vyšetrovaní trestných činov, čo je spôsobené „*podstavom*“ vyšetrovateľov.

Na záver riaditeľ úradu justičnej polície uviedol, že u sťažovateľa sú neopodstatnené pochybnosti o tom, že by nebol náležite zisťovaný skutkový stav veci, čím by boli porušované jeho práva ako právo na právnu pomoc a právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom za podmienok ustanovených zákonom, že by dochádzalo k rasovej diskriminácii, neľudskému alebo ponižujúcemu správaniu voči poškodenému, zmareniu spravodlivého súdneho konania zo strany orgánov činných v trestnom konaní, teda v tomto prípade vyšetrovateľom. Vyšetrovanie predmetného prípadu je vykonávané v spoločnom konaní s inými trestnými činmi a obvinenými.

Vzhľadom na uvedené sa domnieva, že dĺžkou trvania vyšetrovania nedošlo k porušeniu označených práv. Nestotožnil sa ani s otázkou finančného odškodnenia sťažovateľa ako zadosťučinenia z dôvodu porušovania jeho práv vychádzajúc pritom zo záveru znaleckého posudku, kde je uvedené, že u poškodeného nedošlo v priamej súvislosti s konaním obvinených k závažným fyzickým zraneniam a psychickým následkom. Uviedol, že nevie zhodnotiť mieru citlivosti prístupu orgánov činných v trestnom konaní.

V závere vyjadrenia súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia oboch účastníkov konania označených ako porušovateľov základných práv, vyjadrení na ústnom verejnom pojednávaní, ale najmä zo spisu sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV zistil nasledovný stav konania vo veci:

Sťažovateľ podal trestné oznámenie datované 8. augusta 2002, ktoré je označené odtlačkom pečiatky obvodného oddelenia s ručne dopísaným dátumom 9. august 2002 o 19.30 h a nečitateľným podpisom. V oznámení je podrobne opísaný celý priebeh skutku a sú v ňom uvedené aj mená útočníka a jeho spolupáchateľa.

Dňa 8. novembra 2002 Liga aktivistov pre ľudské práva Bratislava (ďalej len „liga aktivistov“) podala podnet generálnej prokuratúre, v ktorom namietala prieskumy v danej veci a žiadala o urýchlenie konania vo veci.

Dňa 13. februára 2003 policajný orgán začal trestné stíhanie vo veci trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s trestným činom násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona a trestným činom hanobenia rasy a presvedčenia podľa § 198 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona.

Sťažovateľ bol vypočutý 11. marca 2003 ako poškodený. Opätovne opísal skutok zo 7. júla 2002, uviedol mená a bydliská páchatel'ov, ako aj miesto svojho liečenia a opísal aj vzniknuté zranenia, ako aj ich následky.

Dňa 10. mája 2003 obvodné oddelenie oznámilo lige aktivistov, že spisový materiál vo veci sťažovateľa bol odstúpený Okresnému úradu justičnej polície v Bratislave IV.

Sťažovateľ predložil záznamy o lekárskech vyšetreniach 7. júla 2002, prepúšťaciu správu z II. internej kliniky Fakultnej nemocnice B. z 24. júla 2002 a správu z I. neurologickej kliniky Fakultnej nemocnice B. z 5. februára 2003.

Z vyšetrovacieho spisu sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV bolo zistené, že 23. júna 2003 bolo vznesené obvinenie voči mal. K. Č., pričom trestné stíhanie bolo začaté 13. februára 2003.

Dňa 3. augusta 2003 bolo trestné stíhanie obvineného rozšírené o ďalší skutok a 12. augusta 2003 došlo k spojeniu týchto trestných vecí.

Dňa 6. novembra 2003 bolo vznesené obvinenie voči mal. V. D., mal. J. R., mal. M. V., mal. L. P. a mal. K. Č. pre ďalší trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona.

Sťažnosť obvineného mal. K. Č. Okresná prokuratúra Bratislava IV zamietla.

Dňa 4. decembra 2003 boli pripojené ďalšie trestné veci obvinených.

Dňa 15. apríla 2004 bolo vznesené obvinenie voči M. K. pre skutok spôsobený sťažovateľovi a 27. apríla 2004 bola pripojená ďalšia trestná vec tohto obvineného.

Dňa 20. septembra 2003 boli vo veci pribratí znalci z odboru zdravotníctva a 30. septembra 2004 z odboru psychiatrie.

Dňa 24. marca 2004 bol vo veci pribratý znalec z odboru chirurgie na posúdenie zranení sťažovateľa.

Obvinený mal. K. Č. bol vypočutý 3. augusta 2003, 15. októbra 2003, 25. februára 2004 a 16. apríla 2003.

Poškodený sťažovateľ bol vypočutý 11. marca 2003.

Dňa 15. decembra 2004 vyšetrovateľ vydal uznesenie podľa § 23 ods. 3 Trestného poriadku a uznesenie o pribratí znalca z odboru psychiatrie a v ten istý deň aj znalca z odboru psychológie dospelých.

Dňa 31. januára 2005 vypracoval vyšetrovateľ žiadosť o zrušenie ustanoveného obhajcu obvineného M. K. a 15. februára 2005 obvineného J. R., ktorý bol aj toho istého dňa vypočutý.

Dňa 16. februára 2005 bol vypočutý obvinený M. K. a v ten istý deň bol pribratý znalec z odboru psychiatrie.

Dňa 28. februára 2005 bola vypočutá svedkyňa V. L., 2. marca 2005 obvinený mal. V. D., 4. apríla 2005 svedok F. L a 7. apríla 2005 znalec doc. N.

Vyšetrovateľ zabezpečil posudky na obvinených a výpisy z registra trestov.

Na 13. až 16. mája 2005 bol určený termín oboznámenia so spisom.

Dňa 1. júna 2005 Okresná prokuratúra Bratislava IV listom sp. zn. 2 Pv 179/03 informovala zástupkyňu ligy aktivistov o vybavení ich sťažnosti, ktorou namietali procesné pochybenie vo veci sťažovateľa s tým, že pochybenia v postupe vyšetrovateľa nezistila.

Generálna prokuratúra listom sp. zn. IV/1 Gpt 162/03 z 1. augusta 2005 informovala zástupkyňu ligy aktivistov, že vyhovela podnetu sťažovateľa a že vydala pokyn na doplnenie vyšetrovania za účelom náležitého zistenia následkov trestného činu u sťažovateľa, a tým aj zabezpečenia dostatočných podkladov pre správne právne kvalifikovanie skutku obvinených.

Oba listy reagujú na rozhodnutie vyšetrovateľa Policajného zboru, ktorý 18. mája 2005 zamietol návrhy ligy aktivistov (ako oznamovateľa) na doplnenie vyšetrovania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 2 dohovoru právo každého na život je chránené zákonom.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie (uverejneného pod č. 95/1974 Zb. ako vyhláška Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky) zmluvné štáty zabezpečia prostredníctvom príslušných vnútroštátnych súdov a iných štátnych orgánov všetkým osobám podliehajúcim ich jurisdikcii účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie, ktoré v rozpore s týmto dohovorom porušujú ich ľudské práva a základné slobody, ako aj právo žiadať na týchto súdoch spravodlivú a primeranú náhradu za akúkoľvek škodu, ktorú v dôsledku takej diskriminácie utrpeli.

Podľa čl. 1 dohovoru proti mučeniu (uverejneného pod č. 143/1988 Zb. ako vyhláška Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky) na účely tohto dohovoru výraz mučenie znamená akékoľvek konanie, ktorým je človekovi úmyselne spôsobená silná

bolesť alebo telesné alebo duševné utrpenie s cieľom získať od neho alebo od tretej osoby informácie alebo priznanie, potrestať ho za konanie, ktorého sa dopustil on alebo tretia osoba alebo z ktorého sú podozriví, alebo s cieľom zastrašiť alebo prinútiť jeho alebo tretiu osobu alebo z akéhokoľvek iného dôvodu založeného na diskriminácii akéhokoľvek druhu, keď takú bolesť alebo utrpenie spôsobí verejný činiteľ alebo iná osoba konajúca z úradného poverenia alebo z ich podnetu alebo s ich výslovným alebo tichým súhlasom. Toto vymedzenie nezahŕňa bolesť alebo utrpenie, ktoré vznikajú iba v dôsledku zákonných sankcií, sú od týchto sankcií neoddeliteľné alebo sú s nimi náhodou vyvolané (ods. 1). Tento článok je bez ujmy akéhokoľvek medzinárodného dokumentu alebo národného zákonodarstva, ktoré obsahujú alebo môžu obsahovať ustanovenia so širším použitím (ods. 2).

Podľa čl. 13 dohovoru proti mučeniu každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, zabezpečí, aby každá osoba, ktorá tvrdí, že bola vystavená mučeniu na území pod jurisdikciou tohto štátu, mala právo podať sťažnosť príslušným orgánom tohto štátu a na to, aby tieto orgány vec bez meškania a nestranne prerokovali. Budú prijaté opatrenia na zabezpečenie ochrany sťažovateľa a svedkov pred akýmkoľvek zlým zaobchádzaním alebo zastrašovaním v súvislosti s touto sťažnosťou alebo urobenou svedeckou výpoveďou.

Podľa obsahu sťažnosti je jej predmetom tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv chránených čl. 2, čl. 3, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a čl. 1 a čl. 13 dohovoru proti mučeniu postupom obvodného oddelenia a úradu justičnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV.

K namietanému porušeniu práva na život podľa čl. 2 v spojení s čl. 13 dohovoru na účinný prostriedok nápravy

Sťažovateľ v tejto časti sťažnosti uviedol, že policajné orgány nepostupovali dôkladne a účinne pri vyšetrowaní rasovo motivovaného ublíženia mu na zdraví, a žiada, aby toto bolo posúdené ako ťažká ujma na zdraví, ale ani táto kvalifikácia sa neviaže na pokus o zbavenie života.

Keďže namieta porušenie práv zaručených dohovorom, pre rozhodnutie ústavného súdu o tejto námietke sú rozhodujúce kritériá Európskeho súdu pre ľudské práva pri riešení takto vznesenej námietky. Je nesporné, že právo na život je najzákladnejším právom, od ktorého sa odvádzajú iné základné práva a slobody. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vymedzil hmotnoprávny rozsah práva na život od prijatia účinnej zákonnej úpravy členských štátov dohovorom cez zákaz výkonu trestu smrti a stanovenie reštrikcie pri používaní smrtiacej sily štátnymi orgánmi až po pozitívny záväzok štátu vykonať príslušné opatrenia smerujúce k ochrane ľudského života. K tomuto hmotnoprávnemu rozsahu sa viaže aj procesnoprávny rozsah vyšetrenia smrti človeka v súvislosti s možným porušením jeho základného práva.

V namietanom konaní nedošlo k takému konaniu, ktoré by malo za následok stratu života, ani k pokusu o takéto konanie, preto nebolo možné posúdiť ani hmotnoprávne ani procesnoprávne kritériá práva na život vo vzťahu k predmetnému konaniu. Preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 6 výroku nálezu).

K námietke porušenia zákazu mučenia podľa čl. 3 dohovoru v súvislosti s porušením práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru

Sťažovateľ namietal, že bol terčom rasovo motivovaného útoku, v dôsledku ktorého utrpel závažné zranenia. O motíve útoku sa presvedčil z vyjadrení útočníkov, ktorí počas neho používali výrazy „špinavý čierny Cigán“ a „skap“. Počas tohto útoku ich prosil, aby upustili od takéhoto konania, ktorého sa dopúšťali v prítomnosti jeho vnučky, s ktorou bol na prechádzke. Zdôraznil nielen fyzické, ale aj psychické utrpenie, ktoré mu bolo spôsobené, a poukázal aj na stupeň intenzity útokov. Naproti tomu, keď celú vec oznámil orgánom činným v trestnom konaní, nedošlo k naplneniu pozitívneho záväzku, nebolo vykonané úradné vyšetrenie, čím došlo k ďalšiemu prehĺbeniu jeho psychických útrap.

Keďže i v tomto prípade sťažovateľ namietal porušenie dohovoru spôsobom útoku naňho, ktorý sa mohol stať, východiskom pre rozhodnutie vo veci samej bolo posúdenie daného problému v stabilnej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva.

Intenzita útokov na sťažovateľa charakterizuje takéto počínanie útočníkov ako neľudské zaobchádzanie, pretože mu bolo spôsobené závažné fyzické a psychické utrpenie, ktoré je hodné odsúdenia a v danom prípade neospravedliteľné.

Povaha zásahu zo základnej fyzickej a psychickej integrity sťažovateľa, spôsob výkonu tohto zásahu, jeho dĺžka, miesto, fyzické a psychické následky na jeho zdravotný stav a značný stupeň poníženia v prítomnosti vnučky predbežne preukazujú, že sťažovateľ mohol byť podrobený neľudskému zaobchádzaniu a že tak bolo porušené jeho právo zaručené čl. 3 dohovoru.

Vo veci Írsko v. Spojené kráľovstvo z roku 1978, A-25 (zaobchádzanie) Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že za neľudské môže byť považované zaobchádzanie, ktoré bolo uplatňované úmyselne, po dlhšiu dobu a spôsobilo nielen fyzické poranenia, ale aj morálne a ponižujúce utrpenie, ktoré vyvolalo u dotknutých osôb pocit strachu, úzkosti a menejcennosti vedúci k ich poníženiu, zneucteniu a prípadnému zlomeniu ich fyzického a morálneho odporu.

Pojem „neľudské zaobchádzanie“ definovala aj Európska komisia pre ľudské práva ako také zaobchádzanie, ktoré svojvoľne spôsobuje ťažké útrapy, či už psychické alebo fyzické, ktoré sú za danej situácie neospravedliteľné.

Článok 3 dohovoru sa vyznačuje absolútnosťou, to znamená, že jeho ochrana sa vzťahuje na všetkých ľudí, na každom mieste, v každom čase a nie je ničím limitovaná. To znamená, že z tohto práva nie sú prípustné žiadne výnimky.

Tak ako pri čl. 2 dohovoru aj pri čl. 3 dohovoru signatárske strany prevzali na seba procesné záruky, a to pri posudzovaní postupu vnútroštátnych orgánov signatárskeho štátu pri posudzovaní konkrétneho prípadu.

Európsky súd pre ľudské práva vo veci Assenov v. Bulharsko (rozhodnutie z 28. októbra 1998) zdôraznil, že signatársky štát je povinný zabezpečiť oficiálne a účinné

vyšetrovanie prípadu, ktoré identifikuje zodpovedné osoby a vyvodí voči nim príslušnú zodpovednosť najmä trestnoprávneho charakteru. V opačnom prípade zákaz mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu by bol, bez ohľadu na svoj zásadný význam, v praxi neúčinný a v niektorých prípadoch by bolo možné, aby príslušníci štátnych orgánov takmer beztrestne pošliapovali práva tých, ktorí podliehajú ich kontrole.

Rovnako aj v rozhodnutí zo 6. apríla 2000 (sťažnosť č. 26772/95) vo veci Labita v. Taliansko Európsky súd pre ľudské práva vyslovil porušenie procesného postupu vo veci zdĺhavého vyšetrovania.

Sťažovateľ namietal, že vyšetrovanie v jeho veci dlho nevedlo k postaveniu páchatel'ov pred nestranný súd, ktorý by vo veci rozhodol. Ako dôkaz porušenia dôkladnosti v postupe vyšetrovania sťažovateľ doložil stanovisko generálnej prokuratúry, ktorým akceptovala jeho námietky voči priebehu a výsledkom vyšetrovania.

Pri skúmaní podmienok namietaného porušenia práva zaručeného čl. 3 dohovoru a najmä jeho procesných garancií ústavný súd zistil, že skutok, ktorý sa mal stať 7. júla 2002, by mohol napĺňať všetky znaky neľudského zaobchádzania so sťažovateľom, pričom ide o závažné podozrenie z trestného činu, ktorý nebol dosiaľ vyšetrený. Toto konanie má znaky konania, ktoré požíva ochranu čl. 3 dohovoru, teda ochranu pred neľudským zaobchádzaním.

Sťažovateľ 9. augusta 2002 podal trestné oznámenie obvodnému oddeleniu. Napriek tomu, že identifikoval páchatel'ov a oznámil ich bydlisko, vo veci bolo začaté trestné stíhanie až 13. februára 2003. Skutočnosť, že obvodné oddelenie malo presné informácie o sťažovateľom označených páchatel'och a mohlo si zadovážiť lekárske posudky o zraneniach sťažovateľa, došlo k začatiu trestného stíhania až s odstupom 7 mesiacov, čo ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľné. Skutočnosti tvrdené riaditeľom obvodného oddelenia, že polícia je zle personálne obsadená, že jednotliví policajti odchádzali na rodičovskú dovolenku, prípadne do zamestnania mimo polície, nemôžu brániť realizácii záväzku štátu urýchlene vyšetriť činy, ktoré požívajú ochranu čl. 3

dohovoru. Neospravedliteľné priet'ahy pri začatí trestného stíhania zo strany obvodného oddelenia ústavný súd považuje za porušenie procesných podmienok, a tým aj za porušenie práva podľa čl. 3 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Pokiaľ ide o posúdenie postupu úradu justičnej polície, tomuto bola vec postúpená 13. februára 2003 a k vzneseniu obvinenia voči mal. K. Č. došlo až 23. júna 2003 a voči sťažovateľom označenému spolupáchateľovi M. K. až 15. apríla 2004. Postup vyšetrovateľa v konaní z hľadiska včasnosti a úplnosti vyšetrovania je taktiež ústavne neakceptovateľný. Takýto postup znamená zlyhanie procesných záruk kladených na vyšetrovanie a ústavný súd si uvedomil aj iné závady v konaní. Sťažovateľ namietal kvalifikáciu trestného činu aj postup vo vyšetrovaní, ale napriek tomu bol vypočutý len raz 11. marca 2003, teda v čase, keď ešte nebolo vznesené obvinenie voči žiadnej z podozrivých osôb.

Podozrivé osoby boli od počiatku známe, ale u prvej došlo k vzneseniu obvinenia takmer po 1 roku od podania trestného oznámenia a u druhej až po vyše 20 mesiacoch. Postup okresného riaditeľstva nepredstavuje realizáciu plnenia záväzkov na zaručenie odstránenia následkov možného trestného činu, a tým realizáciu čl. 3 dohovoru. O tom, že námietky sťažovateľa majú reálny základ, svedčí aj prijatie a akceptovanie jeho sťažnosti generálnou prokuratúrou.

Ústavný súd zistil v postupe úradu justičnej polície porušenie procesných zásad, a tým aj porušenie čl. 3 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa takéhoto výroku dožadoval, a to aj v záverečnom návrhu na ústnom prejednaní veci.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa (bod 1 výroku nálezu), a preto uložil úradu justičnej polície, aby vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-342/KV-2002-IV konal (bod 2 výroku nálezu).

K námietke porušenia práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 14 dohovoru, čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a čl. 1 a čl. 13 dohovoru proti mučeniu

Sťažovateľ v sťažnosti namietal najmä porušenie princípov základných práv a slobôd zaručených týmito článkami medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná ako signatárska krajina. Pri úvahe o ich porušení vychádzal zo samotného útoku, ktorý bol rasovo motivovaný, a tiež z toho, že je rómskej národnosti. Sťažovateľ vidí svoju diskrimináciu nielen v zdĺhavosti konania, ale najmä v samotnom prístupe vyšetrovacích orgánov, ktoré sa vôbec nezaoberali jeho vyjadreniami a návrhmi na doplnenie dokazovania a bezdôvodne odkladali jeho výsluch. Vyšetrovacie orgány oboch namietaných porušovateľov práv sťažovateľa prejavili voči nemu svojím postupom v konaní a nerefektovaním na jeho dôkazy nedostatok úcty.

Na otázku člena senátu, v čom konkrétne vidí namietané porušenie práv zaručených označenými článkami medzinárodných zmlúv zo strany vyšetrovacích orgánov, sťažovateľ neuviedol konkrétne namietané postupy okrem všeobecnej pripomienky na pomalosť konania vo veci a neakceptovanie návrhov sťažovateľa s tým, že priamo v postupe policajtov nemôže preukázať takéto konanie. Sťažovateľ tak nepreukázal, že by mu neboli poskytnuté účinné prostriedky nápravy (čl. 14 dohovoru) alebo že by vo svojom konaní bol postupom orgánov polície diskriminovaný z dôvodu svojej rasy.

Takýto postup nezistil ani ústavný súd. Sťažovateľ vo svojej veci má dostupné zákonom priznané prostriedky nápravy, ktoré aj využil tým, že generálna prokuratúra akceptovala jeho podnet a záväzným pokynom usmernila postup vyšetrovateľa.

V namietanom postupe orgánov polície boli zistené závažné nedostatky, ktoré majú charakter porušenia základného práva, avšak nie v spojení s čl. 14 dohovoru.

Pokiaľ ide o aplikovateľnosť čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a čl. 1 a čl. 13 dohovoru proti mučeniu, ústavný súd nezistil porušenie týchto článkov oboma subjektmi – obvodným oddelením ani úradom justičnej polície. Aplikovateľnosť týchto medzinárodných záväzkov nevedel bližšie charakterizovať ani sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovел (bod 6 výroku nálezu).

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľa (bod 1 výroku nálezu), zaoberal sa jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol na stav konania vo veci, v ktorej došlo k porušovaniu základných práv sťažovateľa.

Sťažovateľ žiadal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy za porušenie jeho práv. Túto čiastku rozdelil na sumu 100 000 Sk za ujmu spôsobenú neodôvodnenými priet'ahmi v konaní a nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, ktorú vynásobil koeficientom x 3, pri spôsobení ťažkej ujmy na zdraví sťažovateľovi obzvlášť brutálnym spôsobom, pri spôsobení obzvlášť závažných fyzických zranení a psychických následkov, necitlivým postupom orgánov činných v trestnom konaní pri porušovaní základných práv a slobôd, najmä práva na konanie bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd neakceptoval výpočet stanovený sťažovateľom, ktorý jeho právny zástupca ani nedal do súladu s uznesením ústavného súdu o prijatí veci na ďalšie konanie,

pretože neboli prijaté námietky porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v namietanom vyšetrowaní policajných orgánov.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je náhrada škody, hoci sa jej sťažovateľ domáha.

Ústavný súd rozdelil primerané finančné zadosťučinenie medzi oba subjekty, ktoré spôsobili porušenie základných práv sťažovateľa. V okolnostiach prípadu ústavný súd považuje za primerané zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, pričom každý z porušovateľov práv bude povinný zaplatiť sumu 50 000 Sk v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na primerané finančné zadosťučinenie nevyhovelo (bod 6 výroku nálezu).

Sťažovateľ žiadal aj priznanie trov konania.

Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci úspešný. Pri uplatnení náhrady trov konania bolo potrebné vziať do úvahy, že sťažovateľ mal dvoch právnych zástupcov, z ktorých prvý sa podieľal na spísaní a podaní sťažnosti a druhý na podaní vyjadrenia a účasti na pojednávaní.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška

č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu.

Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorý nie je oceneľný peniazmi.

Vzhľadom na to, že dva úkony právnej služby boli vykonané v roku 2003 (advokát JUDr. M. M.) a tri úkony v roku 2005 (advokát JUDr. S. J.), v prvom prípade boli trovy konania uplatnené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za dva úkony spolu vo výške 8 796 Sk.

Pokiaľ ide o advokáta JUDr. S. J., tento si uplatnil trovy konania za tri úkony, a to prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie ústavnému súdu a účasť na pojednávaní, ktoré vyčíslil sumou 7 503 Sk plus tri režijné paušály po 150 Sk, čo spolu predstavuje sumu vo výške 7 953 Sk. Zároveň si uplatnil aj náhradu za stratu času vo výške 5 500 Sk za 22 polhodín po 250 Sk. Predložil taktiež kópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty a cestovné lístky na vlak z B. do K. a späť. Spolu si uplatnil trovy konania vo výške 17 613 Sk.

Ústavný súd zistil, že správny výpočet trov konania je 17 602 Sk, ktoré zaviazal uhradiť úrad justičnej polície do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 5 výroku nálezu).

Čiastku 8 796 Sk za trovy právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom JUDr. M. M. ústavný súd zaviazal uhradiť obvodné oddelenie tiež do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2005